

MODUL INDICATIV. TIMPURILE MODULUI INDICATIV

OBSERVĂM

Pune verbele din paranteză la timpurile cele mai potrivite în funcție de context:

- Ioana (a sosi).....în urmă cu două zile.
- Când au sunat părinții tăi, eu (a reciti).....compunerea.
- Copiii (a adormi).....deja când mama s-a întors de la serviciu.
- Băiatul veni și (a vedea).....dezastrul din bucătărie.
- În acest moment, părinții săi (a se uita).....la un documentar.
- Vei merge în excursie dacă (a avea).....bani.
- Mâine pe vremea aceasta, ei (a rezolva).....deja problema.

AFLĂM

Modul este forma pe care o ia verbul pentru a exprima cum este considerată acțiunea de către vorbitori. Modul indicativ arată faptul că acțiunea este considerată **a fi reală**. Modul indicativ este **un mod personal**, deoarece verbul își schimbă forma în funcție de persoană. Modul indicativ are șapte timpuri: perfect compus, imperfect, perfect simplu, mai mult ca perfect (timpuri trecute), prezent, viitor propriu-zis, viitor anterior.

Verbul auxiliar este verbul care ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse.

✓ **Perfectul compus** este un timp care exprimă o acțiune săvârșită și încheiată în trecut. Este format din forme ale verbului auxiliar „a avea” plus participiul verbului de conjugat: **eu am colorat, tu ai colorat, el a colorat, noi am colorat, voi ați colorat, ei au colorat.**

✓ **Imperfectul** este un timp simplu al modului indicativ care exprimă o acțiune aflată în desfășurare sau o acțiune nedeterminată într-un anumit moment din trecut: **eu coloram, tu colorai, el colora, noi coloram, voi colorați, ei colorau.**

✓ **Perfectul simplu** exprimă o acțiune săvârșită în trecut, însă, spre deosebire de perfectul compus, momentul încheierii acțiunii este mai apropiat de momentul vorbirii. Este un timp verbal utilizat în Oltenia. Se regăsește în cadrul operelor literare ce evocă momente din trecut, din acest motiv fiind numit și timp al povestirii: **eu colorai, tu colorași, el colora, noi colorarăm, voi colorarăți, ei colorară.**

✓ **Mai mult ca perfectul** este un timp simplu al modului indicativ care exprimă o acțiune trecută care a avut loc înaintea altui moment sau înaintea altei acțiuni din trecut.: **eu colorasem, tu coloraseși, el colorase, noi coloraserăm, voi coloraserăți, ei coloraseră.**

✓ **Prezentul** este un timp simplu al modului indicativ care exprimă o acțiune care are loc în momentul vorbirii. Uneori, timpul prezent se referă la acțiuni din trecut (După ce este învinsă la Călugăreni, armata otomană se retrage.) sau la acțiuni din viitor (Mâine merg în parc.): **eu colorez, tu colorezi, el colorează, noi colorăm, voi colorați, ei colorează.**

✓ **Viitorul propriu-zis** este un timp compus al modului indicativ care exprimă acțiuni care vor avea loc după momentul vorbirii. Este format din forme ale verbului auxiliar „a vrea” plus infinitivul verbului de conjugat. (Infinitivul este o formă verbală nepersonală care denumește acțiunea, este forma din dicționar a verbului): **eu voi colora, tu vei colora, el va colora, noi vom colora, voi veți colora, ei vor colora.**

✓ **Viitorul anterior** este un timp compus al modului indicativ care exprimă o acțiune viitoare care va avea loc înaintea altei acțiuni din viitor sau înaintea unui moment din viitor. Viitorul anterior este format din formele verbului auxiliar „a vrea” plus verbul auxiliar „a fi” plus participiul verbului de conjugat: **eu voi fi colorat, tu vei fi colorat, el va fi colorat, noi vom fi colorat.**

EXERSĂM timpurile trecute

1. Identifică verbele la modul indicativ și stabilește la ce timpuri trecute sunt acestea, completând pe caiet un tabel asemănător celui dat.

a. „Deodată, în fața mea s-a oprit o copilă, o adolescentă, poate o tânără. Experiența de rătăcitor mă învățase că în lumile noi nimic nu-i mai greu de intuit ca vârsta. Se oprise și mă privea drept în ochi. Avea gâtul de lebădă, iar părul roșcat.” (*Planeta celor doi sori*, Horia Aramă)

b. „Murgul nu voia să se ridice, apoi nu voia să plece, ci stătea zgribulit în loc, apoi nu voia să o ia la treapăt, iar deodată el își adună toate puterile, o rupse la fugă încordată și o ținu așa cale de câteva împușcături, apoi căzu frânt la pământ, încât își aruncă stăpânul cât colo între cioate.” (*Moara cu noroc*, Ioan Slavici)

c. „Cireșarii pătrunseră în încăpere: un cub imens, alb, luminos, dar trist. Recunoșteau camera după planul fetei în alb. Aceleași dimensiuni, aceleași firide săpate în perete, aceeași coloană ciudată, de marmură, în mijlocul încăperii. Cu singura deosebire că încăperea lor era mobilată, sau fusese mobilată cândva, la vremea ei. Câteva jețuri roase amarnic de vreme erau așezate ca un evantai în preajma unui baldachin din care nu mai rămăseseră decât coloanele subțiri și împletite, de bronz, și scheletul acoperământului, iar dedesubt ruinele unui pat domnesc.” (*Cireșarii*, Constantin Chiriță)

d. „Am lăsat pe madam Popescu liniștită cu scumpul ei maior afară din orice stare alarmantă, și am ieșit. Mi-am pus șoșonii și paltonul și am plecat. Când am ajuns acasă, am înțeles de ce maiorul ieșise un moment cu cheseaua în vestibul – ca să-mi toarne dulceața în șoșoni.” (*Vizită*, I.L.Caragiale)

<i>Perfect compus</i>	<i>Imperfect</i>	<i>Perfect simplu</i>	<i>Mai mult ca perfect</i>
-----------------------	------------------	-----------------------	----------------------------

2. Conjugă verbele date, continuând șirurile cu restul formelor:

- a. Eu am decis, tu ai decis.....
- b. Eu alergam, tu alergai.....
- c. Eu sărisem, tu săriseși.....
- d. Eu încercai, tu încercași.....
- e. Eu eram.....
- f. Eu am zis.....
- g. Eu completasem, tu completaseși.....
- h. Eu am apelat, tu ai apelat.....

3. Conjugă verbele date la timpurile indicate, la toate persoanele:

- *A închide*-imperfect
- *A umbla*-perfect compus
- *A sosi*-perfect simplu
- *A verifica*-mai mult ca perfect

4. Completează enunțurile cu forma de trecut cea mai potrivită a verbelor din paranteză:

- Noi (a admira).....peisajul când am remarcat că Irina (a lipsi).....
- Fetele (a se pregăti).....de drum și (a urca).....în mașină.
- Când am intrat în cameră, băiețelul (a se trezi).....deja.
- În urmă cu zece minute, noi (a auzi)..... un sunet straniu.
- Înainte de a vedea filmul săptămâna trecută, băieții (a citi).....cartea.
- Nu dorea să fie certat, de aceea (a face).....cum i-au spus unchii.

5. Corectează greșelile strecurate în enunțurile de mai jos:

- Prietenii lui Adi plecase înainte să reușesc să-i invit la petrecere.
- Fata ma întrebata care sunt exercițiile pe care nu leam știut.
- Noi vorbisem cu bunica să ne dea bani de înghețată.
- Arbitrii ierau în mijlocul terenului pentru a da startul partidei.
- Nu vroia să renunțe la planurile pentru sfârșitul de săptămână.
- El zării lupul care se îndrepta spre căprioară.

BIBLIOGRAFIE: Mariana Norel, Petru Bucurenciu, *Limba și literatura română. Manual pentru clasa a V-a*, ed. Aramis, București, 2017, pag.85-91.